אירכס ליה גיטא. שהיה שליח להביא ואירכס ליה ואשכחוהו: **אמר אי סימנא.** חשיבא לכו אית לי בגויה סימנא: **ואי טביעות עין.** חשיבא לכו אית לי בגויה טביעות עינא. מכירו אני בכתב ידי הסופר והעדים מדת אדכו ורחבו כאדם המכיר את חבירו בטביעת עין שטבע בו ואין בו סימן: **וקסברי.** רבנן סימנין דאורייתא שלא אמרתי סימן מובהק והחזירוהו לי: **ודוקא לגורכא מדרבנן.** דמומחזק לן ביה דלא משני בדיבוריה: **ולא נתן עד תשרי.** וכל זמן שלא נתן היה לו לאכול ולמכור פירי נכסי מלוג שלה שתקנו חכמים לבעל לאכול פירות של נכסי מלוג אשתו שנפלו לה לירושה [1]: **וזכין פירי.** כמשפטו: **שפיר.** יש לה לטרוף כל מה שמכר משעת כתיבה. והא פלוגתא דמס' גיטין בפ' שני (דף יח:): **אימת מטא גיטא לידך.** מיד בעליך: **אימת מטא שטרא לידך.** מיד הלוה מתחלה: **אמי לוקח וכתב.** אי אתיא למיטרף מסיק אדעתיה לתבוע אייתי ראיה אימת מטא גיטא לידך בזמנא קמא: **מקמי דידי.** מקודם שמכר לי הלוה נכסיו מטא שטר מיד לוה למלוה בראשונה: **הניחא למ"ד כו'.** פלוגתא בפ"ק דגיטין (דף יב:): **זכות הוא לעבד.** טובה היא אצלו שמתירו בקהל. וכיון דזכות הוא איכא לתרוצי דמשעה שנכתב זוכה בשחרור דלכי מטא [2] שטר גט לידיה נעשה בן חורין למפרע משעת חתימה: **חוב הוא לעבד.** חובתו הוא שיוצא מתחת רבו כלומר הפסד הוא לו שאם עבד [3] כהן הוא פוסלו מן התרומה ואם של ישראל אוסרו בשפחה כנענית דזילא ליה ושכיחא ליה ופריצא ליה [4]: **מאי איכא למימר.** דהשתא ליכא למימר עדיו בחתומיו [5] חבין לו דאין חבין לאדם שלא בפניו: **דא תהא למיקם.** שטר זה יהיה לקוס ולהיות בכל הכתוב בו דדברי שביב מרע ככתובין וכמסורין דמו [6]: **מתנה.** מתנת בריא איזו היא כל שכתוב בו כו': **מהיום ולאחר מיתה.** גוף הקרקע קנוי לו מן היום ואין לו עוד רשות למוכרה וליתנה ולהורישה והפירות אינו אוכל כל ימי חייו אלא לאחר מיתה: **ואי לא לא קני.** בתמיה. כל שכן דאם יהיב ליה גוף ופירות מעכשיו דקני טפי: **סתם** מתנת שביב מרע לא קניא לו אלא לאחר מיתה דמחמת מיתה הוא מלוה: **הא אמר תנו נותנין.** אמתני' פריך דתלי טעמא בשאני אומר נמלך עליהם שלא לתן: **אפוטיקאות.** שעשה לו שדה אפוטיקי למלוה על פה שהיתה לו עליו מלוה ישנה: **לא יחזיר.** שמא כתבה לזה ולא מסר לו ולא זכה בקרקע וחזר וכתב לאחר ומסר לו השטר וזכה בו ובא לחזור בו מן השני ורוצה לתת לראשון וחפץ שימסרו לו שטר זה שיוציאנה בבית דין ונמצא זמן שטר של זה קודם לשטרו של שני ויוציאנה מידו בדין:

הא

אי סימנין דאורייתא. בגט נמי מהדרינן ואי סימנין דרבנן מה שמחזירין אבידה בסימן שאינו מובהק מדרבנן משום דהפקר בית דין הפקר אבל מדאורייתא צריך לו עדים לו סימן מובהק וגט נמי דאיסור הוא לא מהדרינן אלא בסימן מובהק:

אבל איניש דעלמא לא. מפרש ר"ת דעם הארץ נמי אית ליה טביעות עינא כדאמר בפ' גט פשוט (ב"ב דף קסח.) האי מאן דבעי לקדושי איתתא לידבר עם האדם בהדיה והאי דלא מהדרינן ליה משום דלא מהימן: **וליחוש דלמא** כתב ליתן בנישן בו'. ואפילו לאדם דאמר עדיו בחתומיו זכין לו הכא גבי אשה חוב הוא לה ואמתני' דדייקינן הא אמר תנו נותנין וכן אמתני' דהמביא גט ממדינת הים לא פריך ניחוש שמא כתב ליתן בנישן כו' כיון דעתה שבא לגרשה רואין שהזמן מוקדם ויש קול שלא נמסר ביום שנכתב ויזכרו לקוחות לומר אייתי ראיה אימת מטא גיטא לידך אבל הכא שהבעל מודה שממנה נפל וגירשה ביום הכתיבה פריך וניחוש שמא יסברו לקוחות שאמרה אמת ולא יאמרו בשעת טריפה אייתי ראייה אימת מטא גיטא לידך וא"ת ואמאי לא פריך אמתני' [7] דכותבין גט לאיש אע"פ שאין אשתו עמו ליחוש שמא לא יתן עד שנה וכי תימא כיון דליכא ריעותא דנפילה י"ל יוסי שנכתב נמסר ואפי' נמסר נמי אחר זמן יש קול שלא נמסר ביום שנכתב כי רואים בשעת קבלת הגט שהוא מוקדם ויזכרו לקוחות לומר כשמטרף אייתי ראיה דהא לעיל (דף יב:) פריך גבי כותבין שטר לוה ויש לומר דגבי כותבין שטר לוה פריך שפיר משום דמאן דיזיף בלנעא יזיף (ב"ב מב.) ויש לחוש שמא לאחר זמן ימסור לו בלנעא ויסברו לקוחות שנמסר לו משעת כתיבה אבל גט דיהבי בפרהסיא דלריך עדי מסירה אפילו לר"מ דאין דבר שבערוה פחות משנים כדפירש ר"ת ורשב"ם בגיטין (ד. ד"ה דק"ל) ועוד דרגילות לגרש בפרהסיא לגלות שהיא פנויה יש קול שנתגרשה אחר זמן כתיבה ולא יטעו הלקוחות אבל אכתי קשה אמאי כותבין גט לאיש כו' ניחוש שמא תזנה אחר הכתיבה ויתן לה בלנעא כדי לאפות עליה וי"ל דמיד שנכתב הגט נותן לה דלא מקדיש אינש פורענות לנפשיה: **אימת** מטא גיטא לידך. בשאר גיטין לא אמרינן כן דמסתמא ביום שנכתב נמסר אבל זה דנפל אתרע:

בריתא

אירכס ליה גיטא בי מדרשא אמר אי סימנא אית לי בגויה אי טביעות עינא אית לי בגויה אהדרוה ניהליה אמר לא ידענא אי משום סימנא אהדרוה ניהלי וקא סברי סימנין דאורייתא אי משום טביעות עינא אהדרוה ניהלי ודוקא צורבא מדרבנן אבל איניש דעלמא לא **גופא** מצא גט אשה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה בזמן שהבעל מודה מיהא יחזיר לאשה וליחוש שמא כתב ליתן בנישן ולא נתן לה עד תשרי ואזל בעל זבין פירי מנישן ועד תשרי ומפקא לגיטא דכתב בנישן ואתיא למטרף לקוחות שלא כדין הניחא למ"ד [8] כיון שנתן עיניו לגרשה שוב אין לבעל פירות שפיר אלא למ"ד יש לבעל פירות עד שעת נתינה מאי איכא למימר כי אתיא למטרף אמרינן לה אייתי ראיה אימת מטא גיטא לידך ומאי שנא משטרי חוב דתנן [9] מצא שטרי חוב אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שמא כתב ללוות בנישן ולא לזה עד תשרי וקא טריף לקוחות שלא כדין התם נמי ליהדר וכי אתי למטרף נימא ליה אייתי ראיה אימת מטא שטר חוב לידך אמרי הכא גבי גט אשה אתי לוקח ותבעה אמר האי דהדרוה ניהלה רבנן לגיטא משום דלא תעגין ותיתיב השתא דקא אתיא למטרף תיזל ותיתי ראיה אימת מטא גיטא לידה הכא גבי שטר חוב לא אתי לוקח ותבע [10] מדאהדרוה ניהליה רבנן לשטר חוב פשיטא למאי הלכתא אהדרוה ניהליה למטרף הוא שמע מינה קמו רבנן במילתא ומקמי דידי מטא שטרא לידיה: שחרורי עבדים וכו': ת"ר [11] מצא שטר שחרור בשוק בזמן שהרב מודה יחזיר לעבד אין הרב מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה בזמן שהרב מודה מיהא יחזיר לעבד ואמאי ניחוש שמא כתב ליתן לו בנישן ולא נתן לו עד תשרי ואזל עבדא וקנה נכסין מנישן ועד תשרי ואזיל הרב וזבנינהו ומפיק ליה לשחרור דכתב בנישן וקא טריף לקוחות שלא כדין [12] הניחא למ"ד זכות הוא לעבד שיוצא מתחת רבו לחירות וכאביי דאמר [13] עדיו בחתומיו זכין ליה שפיר אלא למ"ד חוב הוא לעבד שיוצא מתחת יד רבו לחירות מאי איכא למימר דכי אתי למטרף אמרינן ליה [14] אייתי ראיה אימת מטא שחרור לידך: [15] דייתיקי מתנה וכו': [16] ת"ר איזו היא דייתיקי דא תהא למיקם ולהיות שאם מת נכסיו לפלוני מתנה כל שכתוב בו מהיום ולאחר מיתה אלמא אי כתיבא מהיום ולאחר מיתה הוא דקני ואי לא לא קני אמר אביי הכי קאמר [17] איזו היא מתנת בריא שהיא כמתנת שביב מרע דלא קני אלא לאחר מיתה כל שכתוב בה מהיום ולאחר מיתה טעמא דלא אמר תנו הא אמר תנו נותנין ורמינהו מצא דייתקאות אפותיקאות ומתנות אע"פ ששניהם מודין לא יחזיר לא לזה ולא לזה אמר רבי אבא בר ממל לא קשיא

הא

מסורת הש"ס

[1] [גיטין יח:], [2] [לעיל יב.], [3] [גיטין יב:], [4] [לעיל יג. וש"נ], [5] ב"ב קלה:, [6] [כתובות מו:], [7] [גיטין יג.], [8] זכין. רש"ל, [9] [גיטין סט].

הגהות הב"ח

(א) גמ' יתבע אמר מדאהדרוה ניהליה רבנן לפטר מוב: (ב) רש"י ד"ה זכות הוא וכו' דלכי מטא גט שחרור לידיה: (ג) ד"ה מוב וכו' שאם עבד של כהן: (ד) תוס' ד"ה וליחוש וכו' לא פריך אמתניתין דגט פשוט דכותבין:

מוסף רש"י

אי סימנא אית לי בגויה כו'. אי סימנא בגופו דאתיהכה לבו, אית ליבגויה סימנא, ואי בטביעות עינא בעיניו להדורי ניהלי, אית לי טביעות עינא בגויה, שנתתי עיני בו עד שאני מכירו יפה בלא שום סימן (גיטין כז:). דקא סברי סימנין דאורייתא. שלא נתן בו סימן מובהק אלא סימנא בעלמא ומדאמרו אסימנא בתיבורא קסברי סימנין להדורי אבדתא דאורייתא, מוקן תעשה לאמלאו, כדאמרינן בחלו מציאות (שם). ודוקא צורבא מרבנן. דידע בטביעות עינא ולא משני בדיבוריה (שם). אם יש בהן אחריות נכסים. שעבוד קרקעות שיגנה מהן (לעיל יב:). כשחייב מודה. שהלוה מודה שהשטר אינו פרוע (שם) איזו היא דייתיקי. אחו היא מתנת שביב מרע שנוכה לאחר מיתה אע"ג דלא כתבה מהיום, דא תהא למיקם ולהיות. אחר מיתתי, והיינו לשון דייתיקי (רשב"ם ב"ב קלה:). מתנה. מתנת בריא, כל שכתוב בו מהיום ולאחר מיתה. דמשמע הכי נופה קנוי לך מהיום ופירי לאחר מיתה, אבל אי לא הוי כתב בה מהיום אינו קונה, דאין מתנה לאחר מיתה, שהרי אין כח לאדם ליתן מקודם לכן דבר שלא יוכל להקנות באותו הזמן שהוא רוצה שתתקיים המתנה, ואחר מיתה היאך יכול אדם ליתן אחר שתת ונקבר (שם). אלמא אי כתיבה מהיום כו'. ומתמהינן טעמא דהאיל מתנה משום דכתב לאחר מיתה בהדי מהיום, אבל אי כתב מהיום גרידא לא הוי מתנתו מתנה, ולא קל ומומר הוא דהוי מתנה גמורה מעכשיו, שהרי נתן לו גוף ופירות מהיום (שם). דלא קני. פירות, אלא לאחר מיתה. דומיא דמתנת שביב מרע שאינו קונה אלא לאחר מיתה, ומיהו בהכי עדיפא משביב מרע דמתנת שביב מרע יכול לחזור בו ולתן לאחר, כדלקמן דייתיקי אבל מתנת בריא דמהיום ולאחר מיתה אינו יכול למכור עוד הגוף כל ימי חייו אלא פירות (שם).

עין משפט נר מצוה

קסא א ב מיי' פי"ח מהל' גזילה ואבידה הל' ח ועיין במ"מ סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' סה סעיף יג:

קסב ג מיי' שם הל' ט טוש"ע שם סעיף יד:

קסג ד מיי' פי"ב מהל' זכייה ומתנה הל' יד סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' רמ סעיף ו:

רבינו חננאל

לחומרא עבדינן הא דאירכס ליה גיטא בבי מדרשא לרבה בר חנא ואהדרוה ליה ולא ידע אי בסימנא דאית ליה בגויה אי בטביעות עינא מסייעא להא דאמרנא. גופא מצא גט אשה בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה וכו' פשוטה היא וסוגייא דשמעתתא כל כי הא גוונא מצרכינן ליה לברורי בעדים אימת מטא גט לידה וכן כל שטר הנמצא חיישינן דלמא אתי למיטרף לקוחות שלא כדין. וכן גט שחרור דינו נמי הכי. פי' דיאתיקי צוואת שכיב מרע בלשון יון נקראת דייתיקי. דייתיקי מתנה ושובדים לא יחזיר שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהם שלא ליתנם. הא אמר תנו נותנים ורמינהי דייתיקאות אפותיקאות ומתנות אע"פ ששניהן מודין לא יחזיר לא לזה ולא לזה

ברייתא בבריא דלמא כתבה להאי ולא יהביה ליה. היינו דלא כאביי דלדידיה אמאי לא נהדר כיון שהוא רוצה דעדיו בתומומיו זכין לו היכא דמטא שטרא לידיה ואביי יתרץ כדרב זביד דבסמוך: **והא** אידי ואידי דייתיקאות קתני. ולפרוך נמי והא מתנות קתני ומור"ת דמיירי מתני' שפירש שנותן לו גוף ופירי מהיום אם לא יחזור עד לאחר מיתה דאלי הדר ביה ורש"י דחק לפרש דגבי מתנות אפי' אם אמר תנו אין נותנין וה"פ דמתניתין שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהם שלא ליתנן ויהיב לאינש אחרינא ועתה רוצה לחזור בו מן השני וליתנה לראשון לפיכך אפילו אם אמר תנו אין נותנין אבל דייתיקי אם אמר תנו נותנין דאפילו נמלך ונתן לאחר יכול לחזור וקשה לפירושו דא"כ פירוש דנמלך דמתני' יהיה בשני עניינים ותו לעיל גבי גט דדייק הא אמר תנו נותנין אפילו לזמן מרובה לפרש"י ז"ל מנ"ל לפרושי הכי דלמא ה"פ משום דנמלך איכא למיחש שמא לא ניתן הגט עדיין ולכך אפילו אם אמר תנו אין נותנין אלא לשון ונמלך משמע שעתה אינו רוצה כדפרישית לעיל (י"ח. ד"ה הא): **ובתר** אבוה כתבה איהו לאינש אחרינא. תימה אמאי לא אמרינן נמי שנתנה האב תחלה במתנת שכיב מרע ואח"כ האב עצמו כתבה להאי ולא יהבה ליה ומת האב ונתקיימה המתנה לראשון והכן רוצה שתהיה לשני: **מצא** שובר כו' וליחוש דלמא כתב ליתן בניסן כו'. וא"ת לפרוך על מתני' דגט פשוט (נ"ב דף קמז.) דכותבין שובר לאשה וכ"ת לא חיישינן אלא היכא שנפל ואתרע הא פריך לעיל (יב:) גבי כותבין שטר לוה אע"ג דליכא ריעותא וי"ל דמלי לדחויי בשטרי הקנאה אבל הכא אי בשטרי הקנאה מיירי כי אין האשה מודה נמי יחזיר לבעל דאין אשה מודה משמע אפילו אינה אומרת שהוא מזויף אלא אומרת שכתבה ליתן ולא נתנה ואומרת עתה אל תתנו לפי שנמלכה דומיא דמלא שובדין דמתניתין דלא יחזיר שאני אומר כתוביס היו ונמלך כו': ש"מ

אחרינא ויהבה ליה והשתא קא הדר ביה מההוא סבר מהדר לא מצינא הדרנא בי אימר להו דאבא יהבה ליה להאי ונתבו ליה כתביה [6] ונזיל ונפיק מיניה דהוא זכי ונפלוג בהדיה הלכך אמרינן ליה אנן האי כתבא לא יהבינן ליה להאי דדלמא מכתב כתביה אבוה מיהב לא יהבה ליה ויהבתיה את לאינש אחרינא וקא הדרת ביה אלא אי קושטא קא אמרת דיהב ליה אבוך זיל את השתא כתיב ליה שטרא אחרינא דאי נמי לא יהבה ליה אבוה וכתבתיה את לאינש אחרינא ליה בה פסידא דקמא ובתרא קמא זכי: ת"ר מצא שובר בזמן שהאשה מודה יחזיר לבעל אין האשה מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה בזמן שהאשה מודה מיהת יחזיר לבעל וליחוש דלמא כתבה ליתן בניסן ולא נתנה עד תשרי ואזלה וכתבתה לכתובה בטובת הנאה מניסן עד תשרי ומפיק ליה לשובר דכתיב בניסן ואתא למטרף לקוחות שלא כדין אמר רבא שמע

ומפיק לשובר. שכתוב בניסן ויקדוש לשטרו של לוקח ויחזיק הבעל בקרקע

א) בבריא דלמא כתבה להאי ולא יהביה ליה. ר"ל דלמא בתרא בבריא דלמא כתבה לאינש אחרינא ויהבה ליה אבוה ליה אבוה

ש"מ. מדלא חיישינן להכי דאי נמי הוה הכי שפיר זכי בעל בשובר שנכתב לשמה: **איתא לדשמואל.** דאמר המוכר שטר חוב לחבירו וחזר המוכר הזה ומחלו מחול הוא אצל הלוה. הלכך אם מכרה זו כתובתה בחייר דהיינו שטר חוב וחזרה ומחלתה לבעל בתשרי מחול ושפיר טריף בעל: **בששטר כתובה יוצא מתחת ידה.** שמביאה לפניו דליכא למיחש לשמא מכרה בטובת הנאה שאילו מכרתה היתה מוסרת הכתובה ביד הלוקח: **לשתי כתובות.** שמא שני שטרי כתובה היו לה [ושם] לחוש שמא מסרה אחד לנוקח ונאה לחזור בה ולמחול אצל בעלה ומוסרת לו שובר המוקדם לשטרו של לוקח. אלא ודאי איתא לדשמואל ומתוך שבידה למחול שטר כתובה לבעלה נבעלה לא חיישינן לשמא כתבה ליתן בניסן כו': **ואכיי אמר.** מהכא לא תסייע לשמואל: **חדא דלשתי כתובות לא חיישינן.** הלכך ליכא למיחש לדלמא זבנתה בטובת הנאה: **ועוד.** אי נמי זבנתה בטובת הנאה ליתא לן למיחש לשמא כתבה לשובר בניסן ולא קבלה עד תשרי דאי נמי הכי הוה כי מטא שובר לידיה בתשרי זוכה למפרע בו מזמן תתימתו ולא היה ממכרה שבנתיים כלום ושובר מזמן הכתוב בו טורף ואכיי לטעמיה כו': **מתני' איגרות שום.** שאמנו ב"ד נכסי לוה למלוה בחובו: **ואיגרות מוון.** שקיבל עליו לזון את בת אשתו: **מיאונין.** קטנה יתומה שהשיאוה אמה ואחיה לדעתה יוצאה ממנו במיאון ואינה צריכה גט אלא אומרת בפני שנשה אי אפשי בפלוני בעלי וכותבין לה ב"ד שטר שמיאנה בפניהם להיות לה עדות שמותרת לינשא: **שטרי ברורין.** בגמרא מפרש: **הרי זה יחזיר.** דליכא למיחש לשמא נמלך דהא ב"ד לא כתבום אלא בדבר מקויים ולפרעון נמי ליכא למיחש דבהני שטרות לא שייך בהו פרעון כדאמרינן לעיל (ד' טז:) ואפילו למ"ד שומא הדר מיהו דאפסיד אנפשיה: **מנא בחפיסה או בדלוסקמא.** שם שטר: **או שמנא מכריך של שטרות.** בכרך או באגודה. ובגמרא מפרש מאי חפיסה ודלוסקמא ומכריך ואגודה: **הרי זה יחזיר.** דדבר שיש בו סימן הוא כדמפרש בגמרא שהכלי סימן כשיאמרו הבעלים בכלי כך וכך מלאת אותם וכן תכריך ואגודה הרי זה יחזיר דדבר שיש בו סימן הוא כדמפרש בגמ': **אחד הלוה משלשה.** אם שלשה שטרות של לוה אחד הן שלוה משלשה בני אדם: **יחזירם.** מוקמינן: **לוה.** דודאי פרעום והחזירם לו ומידו נפלו שאם מידם נפלו מי קבלם למקום אחד: **ואם שלשה לוים הם.** שלוו מאדם אחד: **יחזירם.** המוקמינן: **למלוה.** שהדבר ידוע שממנו נפלו: **מנא שטר בין שטרותיו ואין יודע מה עיבו.** אלו אם הלוה הפקידו אצלו או המלוה או שמא מקצתו פרוע ומסרוהו לו להיות שלום ביניהם ושכח: **יהא מונח.** בידו ולא יחזיר לא זה ולא זה: **ואם יש עמהן סמפון.** מילי מילי קתני המולא בין שטרותיו שובר שנכתב על אחד משטרותיו: **יעשה מה שבסמפון.** והשטר בחזקת פרוע. ואע"פ שהיה לשובר הזה להיות מונח ביד הלוה אמרינן האמינו הלוה ואומר מחר תנה לי ושכח: **גמ' זה בורר לו אחד.** כשבוררין להן דיינין כותבין להן זה בירר לו את פלוני וזה בירר לו את פלוני שלא יוכלו לחזור בהן: **דאשתכח כי דינא.** מקויים בהנפק והשלים המביאו אומר ממנו נפל: חיישינן

ש"מ איתא לדשמואל. וא"ת וניחוש שמא מכרה בתעמד שלשתן (קדושין ד' מא. ושם ד"ה כי) גבי התקדשי לי בשטר חוב או במלוה שיש לי ביד אחרים דקאמר במלוה בשטר במאי פליגי בדשמואל דאמר שמואל המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו ואיבעית אימא כ"ע אית להו דשמואל ונאשה סמכה דעתה פליגי כו' ובמלוה על פה פליגי בדרב הונא דאמר בתעמד שלשתן קנה ולא מסיק כ"ע אית להו דרב הונא ונאשה סמכה דעתה פליגי כדאמר לעיל ש"מ דאינו יכול למחול וי"ל דליכא למיחש שמא מכרה בתעמד שלשתן דאי ליכא עדים שמכרה הבעל והאשה יכפרו המכירה ואי ליכא עדים נשיילינהו היכי הוה אם אומרים שנתרצה הבעל או שמת א"כ מודה שהשובר שקר ואם מוחה שאמר כבר פרעתי לה א"כ השובר נעשה קודם המכירה ואינהו דאפסידו אנפשייהו ועוד י"ל דלא תקנו מעמד שלשתן אלא בדבר שראוי לגבות מיד אבל בכתובה דאינו חייב עתה עד אחר גרושין וגם שמא לא תתגרש לא תקנו מעמד שלשתן וכן צריך לומר בפרק המובל (ב"ק דף פט. ושם) גבי האשה שחבלה (בבעלה) לא הפסידה כתובתה ואמאי מזכין בתעמד שלשתן אלא משום דלא תקנו בכתובה כדפרישית וזה אין לומר שמא מכרה אחר גרושין בתעמד שלשתן כי אחר גרושין מסתמא מכרה בדמים יקרים וכשיוציא הבעל שובר שקדם היא צריכה לשלם ולא תרויח כלום בקנוניא ולא חיישינן אלא שמא מכרה בעודה תתמיו בטובת הנאה שהיא דבר מועט ואינה צריכה לשלם אלא מעט ומרוחת הרבה ומשני איתא לדשמואל ואם היתה מוחלת לבעלה לא תפרע ללקוחות אלא דבר שנתנו ותרויח הרבה ואע"ג דגבי ערב לאשה בכתובה ורוצה לגרשה תנן בפרק גט פשוט (ב"ב ד' קעג:) דידור הנאה אלמא חייבינן לקנוניא אע"פ שיתחייב לפרוע הכל לערב ולכך חייבינן לקנוניא לפי שאין לו במה לשלם לא דמי דהתם מפסיד הערב מיד וחייבינן לקנוניא אבל הכא דאינו אלא חשש בעלמא שמא לא מכרה ואפי' מכרה שמא לא יפסידו הלקוחות כי אינו מוציא מהם אלא חוב שהיה להם על הבעל יהיה להם על האשה וגבי חייב מודה דחייבינן לעולם לקנוניא לפי שיוציא מיד מן הלקוחות ועוד יש לחוש משום לקוחות אלא בחריות שיפסידו לגמרי: **שובר** בזמנו טורף. אע"פ שטר מכירה נמסר ללקוחות תחילה אינו מועיל וטורף הבעל כדין וכן אמר לעיל גבי שחרורי עבדים ונראה שתקנת חכמים היא שזוכה משעת חתימה אע"פ שלא נמסר לו עד ימים רבים אחרי כן שאם לא כן לעולם לא יוכלו העדים לחתום אלא אם יראו המכירה משום חששא דכתב בניסן ולא נתן עד תשרי ומזכין ביני ובינו ולענין איסור נראה דאם עבד בא על בת ישראל קודם שבא לידו גט שחרור שפסלה ושמא גם גבי איסור זכין לו משעת חתימה אע"פ דלא שייך טעמא דפרישית מ"מ לא פלוג רבנן ויש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה וא"ת והא אנייא סבר כר"א דאמר עידי מסירה כתתי גבי מתנתא [1] דחתימתי עלה תרי גיסי ור"א סבר בפרק מי שהיה נשוי (כתובות דף לד:) כתב לזה ולא מסר לו לזה ומסר לו לזה שמסר לו תחילה קנה וי"ל דהיינו בשני שטרות שזמנן כתוב בשוה ביום אחד שאין ניכר מתוכו איזהו מהם קודם לכך אזלינן בתר מסירה אבל אין זמנן שוה החתום קודם זכה אע"פ שהמאוחר נמסר תחילה ובעובדא דהתם דכתבתינהו לרמי בר חמא בנפרא ולרב עוקבא בפניא ואוקמיה רב ששת בידיה דרמי בר חמא משום דקדים ורב נחמן אוקמיה לרב עוקבא בנכסיה משום שודא התם מיירי דלא ידעינן למי נמסר תחילה ורב ששת סבר כמו שנכתב תחילה לרמי מסתמא גם לו נמסר קודם ורב נחמן סבר כיון דאינו מוכיח מכח השטר שקדם אין לומר שנמסר לו תחילה אע"ג שנכתב קודם ולכך הוה דינא שודא אבל אם הוה ידעינן למי נמסר קודם היה זוכה כיון שמיכסה כתובים ביום אחד וא"ת וניחוש דלמא זבנה כתובה ביום שנכתב השובר דהשתא ליכא למימר עדיו בתחומיו זכין לו וכשיוציאו הבעל והלקוחות שטרם יהא זמנם שוה ואין ידוע דמי קדם ויאמר הבעל ללקוחות תביאו ראיה שקדמתם לפי שהוא מוחזק שהנכסים שלו והלקוחות רוצין לטרוף בשביל האשה וי"ל דהא ליכא למיחש שתמכור ביום כתיבת השובר:

מיסורא

[1] כתובות פה: פו. קידושין מח. ב"ק פט. ב"ב קמז:, ב) [לעיל יג. יט. לקמן לה:], ג) [עי' תוס' כתובות ק: ד"ה לגרמין], ד) [לעיל עח: יח:], ה) [עי' תוס' ע"ב ד"ה מלא וכו' תוס' ביצה כח. ד"ה מלאן], ו) לקמן כח., ז) לקמן מז:, ח) [פירושו תמלא כרס"י לקמן ע"ב ד"ה סמפון], ט) ב"ב קסח. [ע"ש], י) [לעיל יח.] ביצה כח., כ) ר"מ מ"ז, ל) [סנהדרין כח:],

מסורת הש"ס

מוסף רש"י

המוכר שטר חוב לחבירו שמיא לו לוה למלוה מחון ומסר לו המלוה את השטר ליד לוקח ומכרו לו ומכר לו קני לך מיהו וכל שעבודיה, אי נמי כדפסקינן התם (ב"ב עז.) הלכתא אוחזת נקנת במסירה (רשב"ם ב"ב קמז:). וחזר ומחלו. המוכר שהוא מלוה מחלו ללוה (כתובות פח:). מחול. דאמר ליה לוה ללוקח לאו בעל דברים דידי את (שם) דלא מכר לו ראשון לשני אלא כל זמות שתבא לידו, ולא עדיף האי לוקח ממלוה דאתי מחמתיה דמלוה, ומיהו מעותיו יחזיר לו מוכר ללוקח, דהא הלכתא היא דדיינינן דינא דגרמי וחב הפסיד מעותיו כשורף שטרותיו אל חבירו דקי"ל דמייב מההוא עובדא דכפייה לפרס לרב אשי ואגבי מניה כי כשורא לגלמא (רשב"ם ב"ב לח:). ואפילו יורש. של מלוה, מוחל. שהלוה לא נתחייב ללוקח כלום אלא מחמת המוכר, והרי מחלו אצלו (קידושין חח:) ובכולן הוא דלא אנים כח של לוקח כמה שנמסר לו שטר המלוה אלא לזכות בחוב הכתוב בו במקום המלוה או היורש, אך לא נעקר שעבודו מן המלוה וקרינא ביה עבד לוה לאיש מלוה ויכול למכור שעבודו (ב"ב שם). וכל מעשה ב"ד. כל מילתא דאתת לב"ד לקיים, דליכא למיחש לגמלך עליהן אלא ליתנן (לעיל יח:). סמפונות. כל דבר המבטל דבר קרוי סימפון שלו, כגון שובר הוי סמפון של שטר (קדושין י: וכעי"ז לקמן כ:). **הכא תרגמו.** בגמל, שטרי טענתא. שני פופרי הדיינין היו כותבין טענות אנשי הרי כבדי שלא יהו טוענין ומחזרין וטוענין ועל פי אותן טענות פוסקין הדיינין את דינם (רשב"ם ב"ב קסח:). **כי דינא דרב הונא.** שהוא שם לקיימו בב"ד ומתוך בו הנפק ונפל מה והוא מונעו ולא הוחזקו שני יוסף בן שמעון באותה העיר (גיטין כז:).

קבו א ב מיי' פ"ו מהל' מכירה הלכה יב ועיין בהשגות ובמ"מ ובכ"מ ממג עשין פב טוש"ע מ"מ סי' סו סעיף כג:

קבו ג מיי' פי"ח מהל' גזילה ואבידה הל' יג ממג עשין עד טוש"ע מ"מ סי' סה סעיף יב:

קסח ד מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעיף ע:

קסט ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף י:

קע ו מיי' שם הל' ד טוש"ע שם סעיף יח:

קעא ז מיי' פי"ו מהל' מלוה ולוה הלכה יא ממג עשין לד טוש"ע שם סעיף א:

רבינו חננאל

אמר רבא ש"מ איתא לדשמואל דאמר המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול ואפ"ר יורש מוחל ומנו דאיבעי מחלה לה לכתובתה לבעלה כי אמרה שובר האי דידיה הוא תנהו לו נאמנת ואין תקנה שלא יהא המוכר רשאי למחול כלל וכבר ביארנוהו באר היטב בפרק החובל:

[מתני'] מצא איגרות שום פי' שטר שומת ב"ד ואיגרות מזון כמשמעו כגון מזון האשה והבנות. שטרי ביירורין שטרי טענתא וזהו [1] שימוש ב"ד. שטרי חליצה ומיאונין. ההוא גיטא דאישתכח בבי דינא דרב הונא דהוה כתיב ביה בשווירי מתא דעל רכיס נהרא מותבא

[1] חולי ל"ל וחסו מעשה ב"ד.